

Perusopetuksen iltapäivätoiminnan toimintaperiaatteiden ja maksujen päivittäminen

Hyvinvointilautakunta 26.09.2024 § 79
397/12.01.03.01/2024

Valmistelu

Hyvinvointijohtaja Kaisa Rauvala 040-7418946, johtava rehtori Piia Hulkkonen 040-5885735

Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisestä säädetään Perusopetuslain luvussa 8a (628/1998), joka määrittelee myös käytössä olevan termin aamu- ja iltapäivätoiminta. Toiminnan järjestäminen ei kuulu kunnan lakisääteisiin velvoitteisiin. Kunta voi järjestää aamu- ja iltapäivätoimintaa itse tai hankkia palvelut esimerkiksi järjestöiltä tai yhteisöiltä. Kunta saa valtionosuutta perusopetuslain mukaisen koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämiseen.

Jos kunta järjestää tai hankkii apip-toimintaa, tulee sitä tarjota 1.-2. luokkien sekä muiden vuosiluokkien osalta Perusopetuslain 17 §:n 1 momentissa tarkoitetuille erityisen tuen oppilaille kunnan päättämässä laajuudessa. Kemin kaupungissa iltapäivätoimintaa tarjotaan ja järjestetään ensisijaisesti 1. ja 2. vuosiluokkien oppilaille, jotka joutuisivat olemaan yksin kotona vanhempien ollessa työssä tai opiskelemassa. Muiden vuosiluokkien oppilaille iltapäivätoimintaa järjestetään erityisen tuen päätöksen perusteella.

Kemin kaupunki ei järjestä perusopetuslain mukaista aamupäivätoimintaa. Aamupäivätoiminnan järjestämistä on käsitelty koulutuslautakunnassa 20.09.2018 § 76 ja hyvinvointilautakunnassa 25.11.2021 § 47.

Apip-toimintaa tulee tarjota joko 570 tai 760 tuntia koulun työvuoden aikana, opetushallituksen ohjeistuksen mukaan lasta kohden 3 tai 4 tuntia/ koulupäivä. Kemin kouluilla toiminnan laajuus on 760 tuntia ja toiminta on sijoitettu iltapäiväaikaan eli koulupäivän jälkeen 4 h/pv kello 12.15-16.15. Ohjaajina toimivat koulunkäynninohjaajat.

Esiopetuksessa olevat oppilaat eivät kuulu perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan piiriin.

Aamu- ja iltapäivätoimintaan haetaan kunnan päättämällä tavalla. Kemin kaupungin iltapäivätoiminnan paikkaa haetaan Wilma-järjestelmässä Wilma-tunnuksilla. Iltapäivätoiminnan hakemus -lomake on Hakemukset ja päätökset -välilehdellä. Kunta ilmoittaa myös toiminnan järjestämispaikoista ja aikatauluista. Otettaessa lapsia aamu- ja iltapäivätoimintaan heihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita.

Opetushallitus on hyväksynyt **oheismateriaalina** olevat aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet, joiden mukaan toiminta tulee järjestää. Kunnan tulee laatia ja hyväksyä toimintasuunnitelma. Kemin kaupungin aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma lv.2023-2024 on hyväksytty 17.8.2023 (vhp/hj § 6). Kemin kaupungin iltapäivätoiminnan suunnitelmaa päivitetään nykyistä toimintaa vastaavaksi. Kemin kaupungin päivitykset liittyvät Lapin hyvinvointialueen käynnistymisestä liittyviin muutoksiin sekä toimintamaksun määräytysperiaatteiden muutoksiin.

Kehitysvammaisten koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta

Koska aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään perusopetuslain nojalla perusopetuksen 1. ja 2. vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien osalta erityisen tuen päätöksellä oleville oppilaille, on perusteltua ajatella, että suurin osa oppilaista tarvitsee toimintaa iästään johtuen. Tätä vanhemmat oppilaat puolestaan tarvitsevat toimintaa nimenomaan erityisistä tarpeistaan johtuen.

Kuntaliitto ja Hyvinvointialueyhtiö Oy ovat laatineet **oheismateriaalina** olevan muistion (1.6.2023) vammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisestä kunnan ja hyvinvointialueen yhdyspintayhteistyönä. Muistio sisältää tietoa kunnan perusopetuslain mukaisesta aamu- ja iltapäivätoiminnasta sekä hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvasta vammaislainsäädännön mukaisesta hoidosta ja huolenpidosta.

Vuoden 2023 alussa perustettujen hyvinvointialueiden jälkeen ap/ip toiminnan järjestämisvelvollisuudesta kehitysvammaisille lapsille on käyty useita palavereja hyvinvointialueen kanssa koskien kustannusten jakoa ja palvelun järjestämisperiaatteita ja -vastuita.

Lapin hyvinvointialueen aluehallitus on käsitellyt 17.1.2024 § 20 aamu- ja iltapäivähoidon järjestämistä. Valmistelun mukaan silloin, kun yksittäisen lapsen tarvitsemaa hoitoa esimerkiksi kouluamuina ennen opetuksen alkamista tai koulupäivien jälkeen ei ole järjestettävissä perusopetuslain tarkoittamana toimintana, ja tarve hoidolle johtuu lapsen vammasta tai sairaudesta, hyvinvointialue voi järjestää lapsen tarvitseman tilapäisen hoidon kehitysvammalain (vuoden 2025 alusta lukien vammaispalvelulain) nojalla. Hyvinvointialue voi myös hankkia tarvittavaa koululaisen tilapäishoitoa kunnalta erityishuoltolain 2 § 2 mom. perusteella, jolloin hyvinvointialue korvaa toiminnan tuottamisesta aiheutuneet kustannukset kunnalle. Jos aamu- ja iltapäivätoiminta on kirjattu lapsen erityishuolto-ohjelmaan ja/tai palvelupäätökseen, Lapin hyvinvointialue korvaa tarvittaessa siirtymäajan maksut tammikuun koulujen aloituspäivästä toukokuun 2024 loppuun saakka / siihen saakka, kunnes lapsen palvelusuunnitelma ja/ tai erityishuolto-ohjelma on päivitetty.

Erityishuolto-ohjelmat on oppilaiden osalta päivitetty hyvinvointialueen toimesta kevään ja kesän 2024 aikana. Palvelutarpeen arvioinnissa ei ole tehty kuntien kanssa yhteistyötä, vaikka hyvinvointialueen aluehallitus on 17.1.2024 pykälässä 20 näin päättänyt. Hyvinvointialue ei ole vielä korvannut kevään 2024 kustannuksia Kemin kaupungille ip-toiminnan järjestämisestä.

Kemissä (vaikeimmin) kehitysvammaisille lapsille on järjestetty iltapäivätoimintaa Leipätehtaalla. Kesällä 2024 sovittiin puhelimitse hyvinvointialueen edustajan kanssa, että kehitysvammaisten iltapäivätoiminta voi jatkua Leipätehtaalla kuten tähänkin saakka. Elokuussa asiaan tuli kuitenkin muutos hyvinvointialueen suunnalta.

Kemin kaupungin iltapäivätoiminnan suunnitelmaa on syytä tarkentaa kohdan 3.2 toiminnan laajuus osalta alla kuvatun mukaisesti 1.8.2024 alkaen.

Lukuvuoden 2024-2025 alusta Kemin kaupunki on järjestänyt iltapäivätoiminnan Sauvosaaren koululla kaikille niille kehitysvammaisille oppilaille, joille ei ole kirjattu erityishuolto-ohjelmaan iltapäivätoimintaa. Leipätehtaalla jatkavat vain ne lapset, joiden erityishuolto-ohjelmaan on kirjattu iltapäivätoiminnan tarve eli yhteensä neljä lasta. Kymmenen muuta lasta siirtyivät koululle iltapäivätoimintaan.

Mikäli lapsella on erityishuoltopäätös ja tarvetta aamupäivätoimintaan, huoltajan tulee olla yhteydessä Lapin hyvinvointialueen vammaispalveluihin, joille aamupäivätoiminnan järjestämisvastuu kuuluu.

Koulujen loma-aikana järjestettävästä toiminnasta vastaa Lapin hyvinvointialue. Palvelua tarjotaan erityishuoltolain pohjalta.

Lounaisen alueen kunnat ovat yhdessä kirjelleineet 11.9.2024 Lapin hyvinvointialueen aluehallitusta apip-toiminnan järjestämisestä ja siinä ilmenneistä epäselvyyksistä. Laphan käsittelyn ja päätöksenteon jälkeen saataneen tieto siitä kuinka asian kanssa edetään.

Iltapäivätoiminnan toimintamaksut

Perusopetuslain mukaisesta aamu- ja iltapäivätoiminnasta kunta voi periä kuukausimaksuja. Maksu saa olla 570 tunnin osalta enintään 120 euroa/kk ja 760 tunnin osalta enintään 160 euroa/kk. Kemissä tarjotaan 760 tuntia iltapäivätoimintaa, jonka maksu on 120 euroa/kk ja enintään 10 pv kuukaudessa käyttävän maksu on 60 €/kk (Koulutuslautakunnan päätös 10.6.2021 § 44 §).

Maksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava, jos huoltajan elatusvelvollisuus, toimeentuloedellytykset tai huollolliset näkökohdat huomioon ottaen siihen on syytä (PoL 48 f §). Erityishuoltona järjestetty aamu- ja iltapäivähoito on asiakkaalle maksutonta.

Kemin kaupungin apip- maksujen määräytymisperusteet ovat vuodelta 2013. Kemin kaupungin iltapäivätoiminnan suunnitelmaa on syytä tarkentaa kohdan 3.4 maksujen määräytymisperusteiden osalta alla kuvatun mukaisesti 1.1.2025 alkaen.

Perusopetuslain 48 f § mukaan maksu voidaan periä jokaiselta sellaiselta kuukaudelta, jona lapsi osallistuu aamu- tai iltapäivätoimintaan. Jos aamu- ja iltapäivätoimintaa annetaan enintään 10 päivänä kuukaudessa, peritään vain puolet maksusta. Maksusta peritään vain puolet myös silloin, kun lapsi ei sairautensa vuoksi voi kalenterikuukauden aikana osallistua aamu- ja iltapäivätoimintaan yli 10 päivänä. Jos sairaudesta aiheutuva poissaolo kestää koko kalenterikuukauden, maksua ei peritä. Jos lapsi ei muusta syystä osallistu toimintaan koko kalenterikuukautena, maksuna peritään puolet kuukausimaksusta. Toimintaan osallistumisesta ei voida periä muita maksuja.

Maksu peritään koko kuukaudelta, mikäli lapsi on läsnä iltapäivätoiminnassa yhtenäkin päivänä kuukaudessa. Poissaolo tulee ilmoittaa etukäteen, muutoin peritään aina täysi kuukausimaksu.

Samaisen lain mukaan maksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava, jos huoltajan elatusvelvollisuus, toimeentuloedellytykset tai huollolliset näkökohdat huomioon ottaen siihen on syytä. Maksuvapautus myönnetään anomuksen perusteella, mikäli huoltaja saa toimeentulotukea. Maksuvapautusta tulee hakea erikseen. Maksuvapautuksesta päättää hyvinvointitoimialan taloussuunnittelija. Maksu korjataan seuraavan kuukauden alusta lukien, takautuvasti maksuja ei korjata.

Irtisanominen on tehtävä kirjallisesti ja toimitettava koulusihteerille. Irtisanominen astuu voimaan seuraavan kuukauden alusta.

Laskutus tapahtuu kuukausittain jälkikäteen. Laskut eräännyvät maksettavaksi seuraavassa kuussa. Maksun periminen alkaa siitä päivästä, jolloin lapsi on ensimmäisen kerran mukana toiminnassa ja päättyy kuukauden kuluttua siitä, kun paikka sanotaan irti.

Mikäli perhe tekee sopimuksen 10 toimintapäivästä kuukaudessa, on sopimus voimassa vähintään lukukauden kerrallaan. Lapsen läsnäolopäivät voivat ylittyä kerran lukuvuoden aikana, jolloin sopimusta ei vielä uusita. Mikäli ylitys toistuu, muuttuu sopimus koko kuukauden sopimukseksi ja tällöin peritään koko kuukausimaksu.

Kemissä tarjotaan jatkossakin 760 tuntia iltapäivätoimintaa, jonka maksu on 120 euroa/kk ja enintään 10 pv kuukaudessa käyttävän maksu on 60 €/kk.

Iltapäivätoiminnan kuljetus

Perusopetuslain 48 b § mukaisesti aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestettäessä tulee ottaa huomioon, että niillä toimintaan osallistuvilla lapsilla, joilla on 32 §:n mukainen oikeus koulumatkaetuun, on mahdollisuus käyttää tätä etuutta. Tähän perustuen Kemin kaupungin perusopetuksen iltapäivätoiminnan suunnitelmaa tarkennetaan kohdan 3.4 osalta seuraavasti: Iltapäivätoiminnan kuljetuksista vastaavat vanhemmat. Oppilaille, joilla on erityisen tuen päätös ja päätös maksuttomasta koulukuljetuksesta järjestetään maksuton kuljetus myös iltapäivätoiminnasta.

Oheismateriaali Kuntaliiton ja Hyvilin muistio sekä perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet 2011

Esittelijä	Hyvinvointijohtaja Kaisa Rauvala
Päätösehdotus	Hyvinvointilautakunta päättää hyväksyä iltapäivätoiminnan toimintaperiaatteiden päivittämisen 1.8.2024 alkaen ja maksujen määräytymisperusteet 1.1.2025 alkaen.
Päätös	Hyvinvointilautakunta päätti hyväksyä iltapäivätoiminnan toimintaperiaatteiden päivittämisen 1.8.2024 alkaen ja maksujen määräytymisperusteet 1.1.2025 alkaen.